

УДК 338.43:338.246.025.2(477)

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ АГРАРНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Г. М. Рябенко, к. е. н.

Миколаївський державний аграрний університет

Basic priorities of government control of agrarian economy of Ukraine are considered in the article.

В статье рассмотрены основные приоритеты государственной регуляции аграрной экономики Украины.

Вступ. В умовах невизначеності державної аграрної політики та відсутності чіткої стратегії її розвитку особливого значення набуває удосконалення та пошук адекватних механізмів цього розвитку. Враховуючи, що сільське господарство є специфічною галуззю господарського комплексу, запровадження його раціональної підтримки є одним із основних завдань держави.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення пріоритетних напрямів державного регулювання аграрної економіки України. Над цією проблемою працювали: В.Г. Андрійчук, І.С. Галиця, М.В. Гладій, Б.В. Данилів, С.І. Дем'яненко, М. І. Завадський, А.П. Макаренко, Л.О. Мармуль, Л.Ю. Мельник, Б.Я. Панасюк, П.Т. Саблук, В.В. Юрчишин та інші.

Аналіз літературних джерел показав, що дослідження цих авторів є ґрунтовними, проте ряд питань залишилося невирішеними. Основною метою дослідження є обґрунтування основних пріоритетів державного регулювання аграрної економіки України.

Результати. Внутрішня державна підтримка сільського господарства обумовлена об'єктивною необхідністю і визначається домовленостями між країнами в рамках Світової організації торгівлі, яка своїми правилами та угодами регламентує тенденції скорочення підтримки. Важливого значення набуває вплив окремих механізмів і заходів державної підтримки на стан сільського господарства. Основним завданням раціональної державної підтримки є підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому та на зовнішньому аграрних ринках, а також розвиток сільських територій. При цьому регулююча роль держави, спрямована на підтримку вітчизняних виробників, має здійснюватися заходами та механізмами, що не повинні суперечити принципам СОТ та бути дієвою і раціональною для вітчизняних виробників.

Основні засади державної аграрної політики спрямовані на забезпечення сталого розвитку аграрного сектору національної економіки, системності та комплексності під час здійснення заходів з реалізації державної аграрної політики всіма органами державної влади та органами місцевого самоврядування [2].

Основними складовими державної аграрної політики є комплекс правових, організаційних і економічних заходів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування аграрного сектору економіки, розв'язання соціальних проблем сільського населення та забезпечення комплексного і сталого розвитку сільських територій.

Основні засади державної аграрної політики поширюються на сільське та рибне господарство, харчову промисловість і перероблення сільськогосподарських продуктів, аграрну науку і освіту, соціальну сферу села, їх матеріально-технічне та фінансове забезпечення.

Державна аграрна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

- гарантування продовольчої безпеки держави;
- перетворення аграрного сектору на високоефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому та зовнішньому ринках сектор економіки держави;
- комплексний розвиток сільських територій та розв'язання соціальних проблем на селі [1].

Основними пріоритетами державної аграрної політики України є:

- забезпечення в сільськогосподарському виробництві за допомогою системи державних організаційно-правових заходів прибутку на авансований капітал, включаючи вартість земельних ресурсів, не нижче середнього рівня по економіці держави;
- посилення соціального захисту сільського населення, встановлення заробітної плати та пенсійного забезпечення працівників сільського господарства не нижче середнього рівня в галузях економіки держави;
- державна підтримка розвитку конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва на основі кооперації та інтеграції;
- запровадження сучасних механізмів і методів формування прозорого ринку сільськогосподарської продукції, продовольства, капіталу, зокрема виробничих ресурсів, та робочої сили;
- державна підтримка суб'єктів аграрного сектору шляхом концентрації державних ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку, формування сприятливої цінової, фінансово-кредитної, страхової, податкової та бюджетної політики, забезпечення раціональних внутрішньогалузевих і міжгалузевих економічних відносин;
- державна підтримка підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів, виконання наукових досліджень для аграрного сектору;
- удосконалення системи державного управління, ефективне поєднання загальнодержавної і регіональної політики в аграрному секторі.

Основними напрямками підвищення ефективності діяльності суб'єктів аграрного сектору є:

- удосконалення державної регуляторної політики щодо побудови збалансованих міжгалузевих економічних відносин, недопущення монопольної діяльності у забезпеченні потреб суб'єктів аграрного сектору в ресурсах;
- сприяння впровадженню ресурсозберігаючих, безпечних та екологічно чистих технологій виробництва сільськогосподарської продукції та продовольства;
- створення умов для підвищення ролі самоврядних галузевих і міжгалузевих об'єднань у регулюванні економічних відносин між сільськогосподарськими товаровиробниками, заготівельними, переробними, сервісними та торговельними підприємствами;
- розвиток системи державної підтримки сільськогосподарського виробництва з урахуванням вимог СОТ та міжнародних зобов'язань України стосовно аграрного сектору, зокрема запровадження механізмів державної підтримки страхування ризиків у сільському господарстві, створення та функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, розвиток довготермінового кредитування інноваційних проектів, створення системи іпотечного кредитування сільськогосподарських товаровиробників;
- удосконалення системи підтримки доходів сільськогосподарських товаровиробників шляхом запровадження дотацій державного і місцевих бюджетів на утримання маточного поголів'я тварин, посівів стратегічно важливих видів сільськогосподарських культур;
- удосконалення податкової політики в аграрному секторі з метою оптимізації податкового навантаження та посилення стимулюючої функції податків;
- розвиток фінансово-кредитних механізмів, зокрема тих, що передбачають удосконалення часткової компенсації кредитних ставок у разі значного перевищення облікових ставок, формування фонду кредитної підтримки сільськогосподарських товаровиробників та гарантій повернення кредитів, запровадження бюджетного фінансування на умовах пріоритетності власних коштів, створення належної ринкової фінансової інфраструктури;
- переоснащення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств шляхом удосконалення довготермінового кредитування, часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки за рахунок Державного бюджету України, системи фінансового лізингу, підтримки розвитку інфраструктури матеріально-технічного забезпечення;

- посилення державної підтримки боротьби із шкідниками і хворобами рослин та тварин, впровадження надійних систем їх попередження;

- створення та вдосконалення елементів сучасної ринкової інфраструктури (оптових ринків, торгових домів, бірж, аукціонів, ярмарків) для реалізації сільськогосподарської продукції, стимулювання розвитку приватних підприємств у сфері агросервісу, переробки, збуту продукції та маркетингового обслуговування особистих селянських та фермерських господарств.

Висновок. Держана повинна створити такі ринкові умови, в яких можуть ефективно функціонувати підприємства всіх форм власності і господарювання, виступати регулюючим, спостережним і контролюючим органом, а також розробником стандартів господарської діяльності. Державна політика має не змінювати підприємницьку ініціативу, а навпаки, створювати умови для приватної інвестиційної активності й економічного піднесення, що досягається передусім завдяки широкому освоєнню перспективних технологій за принципами ринкової конкуренції. Саме держава допомагає формувати конкурентоспроможні господарські структури, які в змозі працювати і на внутрішньому, і на зовнішньому ринках, концентрувати ресурси на найбільш перспективних напрямках оновлення виробництва, стимулювати інноваційну діяльність.

Список використаної літератури

1. Галиця І. Державне регулювання в умовах ринкових відносин / І. Галиця // Економіка України. - 2002. - № 6. - С. 52-58.
2. Данилів Б.В. Необхідність державної підтримки сільськогосподарського виробництва та відродження тваринництва в Україні / Б.В. Данилів // Економіка АПК. - 2004. - №11. - С. 59-63.
3. Макаренко А.П. Важливі аспекти державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників/ А.П. Макаренко // Бізнес-навігатор. - 2007. - № 2 (12). - С. 25-28.

УДК 338.436

ПРОБЛЕМИ РОЗПОДІЛУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Семцов В.М., асистент

Вінницький національний технічний університет

The lacks of operating mechanism of allocation of state financial resources are investigational in the article, in particular smoothing grants. The conflict of interests is considered in public authorities. Influence of existent allocation of financial resources is analysed on development of rural territories. The use of contract approach is offered as one of methods of increase of financial resources in rural locality.

В статье исследовано недостатки действующего механизма распределения государственных финансовых ресурсов, в частности дотации выравнивания. Рассмотрен конфликт интересов в органах государственной власти. Проанализировано влияние существующего распределения финансовых ресурсов на развитие сельских территорий. Предложено использование контрактного подхода, как одного из способов увеличения финансовых ресурсов в сельской местности.

Вступ. Важливо відмітити, що нині необхідність забезпечення ефективного та стійкого функціонування вітчизняного аграрного сектору продиктовано життям. Разом з тим, політика державної влади з цього приводу, скоріше нагадує блукання у пошуках правильного шляху, аніж рух по чітко встановленому маршруту. На нашу думку, однією з основних причин загострення соціально-економічної ситуації в економіці є відсутність єдності в інтересах органах влади. Бажаємо ми цього або не бажаємо, а практика свідчить, що інтереси влади, досить часто, суперечать один одному. Представляється, що одним з найбільших конфліктів